

KONFLIKT TRAGICZNY, CZYLI PROBLEM ETYKI UCZELNI BIOMEDYCZNYCH

Lidia Gaffke*, Joanna Tymecka-Mulik, Katarzyna Kozłowska

Katedra Biologii Molekularnej Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk

*email : lidia.gaffke@phdstud.ug.edu.pl

Początkiem poznania jest ciekawość i zdziwienie. Jego podstawą - wnikliwa obserwacja. Obserwując chorego człowieka, lekarz może dostrzec objawy choroby, a dzięki rozmowie z pacjentem analizuje jej przebieg. Nie potrafi jednak wyjaśnić, co jest przyczyną danej przypadłości. Badania naukowe, jak każdy rodzaj ludzkiej działalności, podlegają ocenie etycznej. Dynamiczny rozwój biologii i medycyny w drugiej połowie XX wieku i rozszerzające się możliwości ingerencji w organizm ludzki spowodowały, że aspekty etyczne badań biomedycznych spotykają się z coraz szerszym zainteresowaniem. Rozwój wiedzy i techniki medycznej nie byłby możliwy bez badań naukowych w biomedycynie, w tym także tych z udziałem człowieka.

Proces dydaktyczny uczelni biomedycznych niejednokrotnie wywołuje oburzenie, czasem odrazę wśród ludzi nie związanych ze środowiskiem. Biologia jest jednak nauką empiryczną – podważanie empirii jest pozbawione sensu. Z drugiej strony nikt nie neguje słuszności normy „nie zabijaj”, dyskusja zaczyna się dopiero w momencie, gdy pytamy o jej zakres. Czy pod normę tę podpadają ci, którzy jeszcze się nie urodzili?

Przykładów można mnożyć, gdyż niewiele dyskusji we współczesnej etyce wywołuje tak gorące spory, jak dyskusje natury bioetycznej. Zastanawiamy się czy istnieje granica badań naukowych. Jaki sens ma prowadzenie płonnych dyskusji, kiedy każda ze stron dysponuje równorzędnymi racjami? Jedno jest pewne - ciągły postęp medycyny jest zarówno konieczny, jak i nieunikniony. W ogromnej mierze odbędzie się za pośrednictwem eksperymentów, co do opowiedzenia się po którejś ze stron, winniśmy zawierzyć własnemu sumieniu.

BIOETYKA GENETYCZNA

- zakreśla granice ingerencji w genom człowieka,
- analizuje aspekty moralne ochrony płodu ludzkiego,

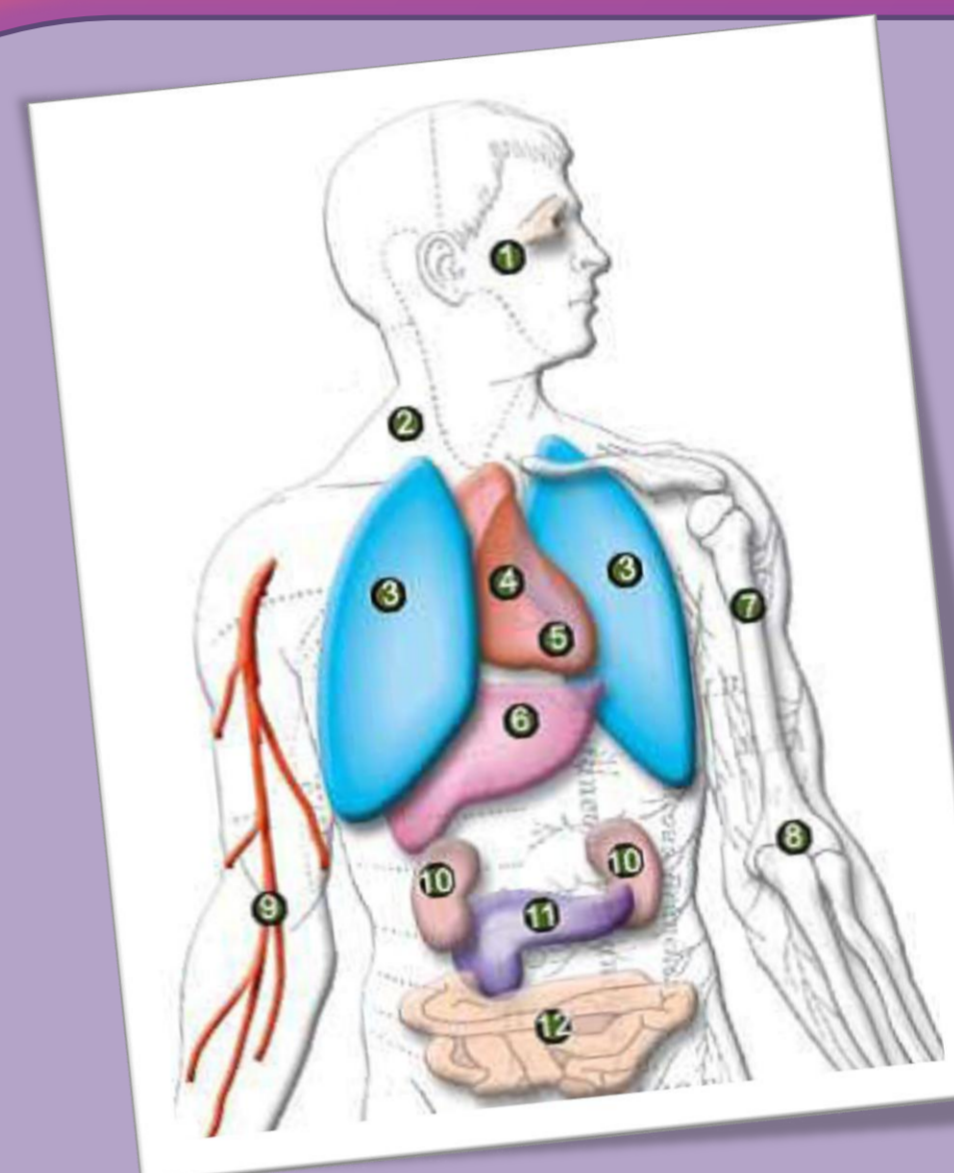
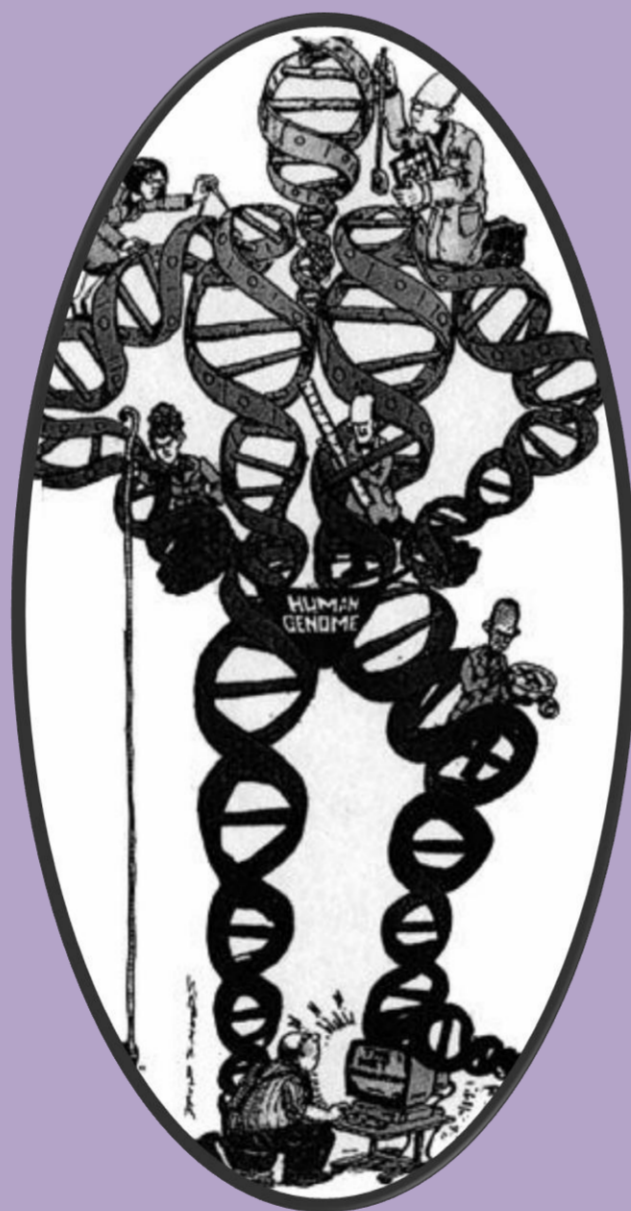
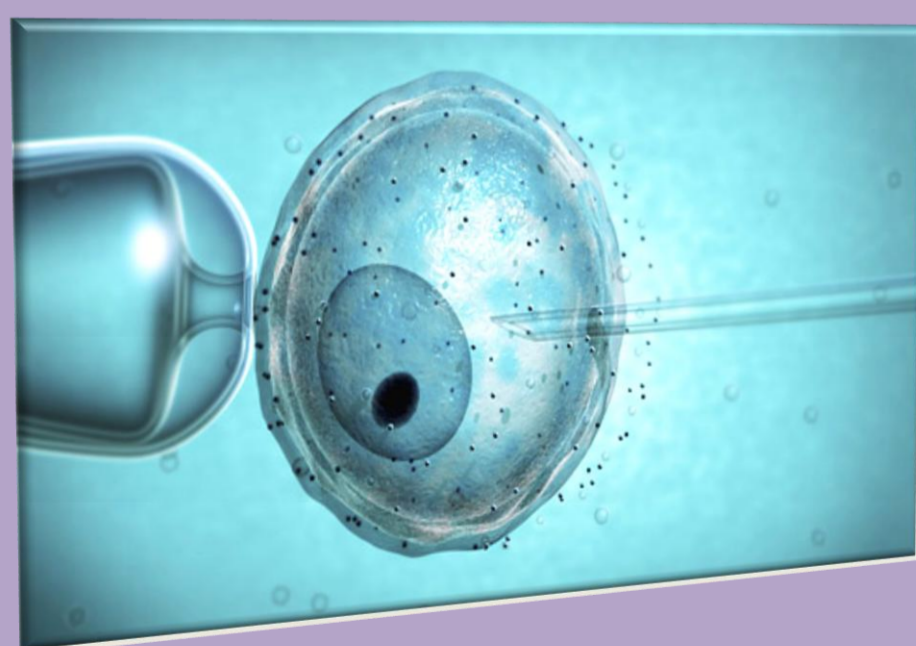
nie można oddzielić elementu biologicznego od elementu typowo ludzkiego osoby

embrion jest organizmem ludzkim

jest osobą ludzką

Aspekty teoretyczne debaty nad ludzkim embrionem

- ocenia możliwości eugeniki,
- ocenia eugenicznie zorientowaną sztuczną prokreację,
- ocenia pozaustrojowe zapłodnienie homogeniczne, heterogeniczne,
- ocenia klonowanie czy macierzyństwo zastępczego,
- bioetyka genetyczna należy do działu związanego z biogenezą człowieka

BIOETYKA BIOTERAPII

- transplantacja narządów,
- warunki dokonywania przeszczepów,
- definicja kryterium śmierci dawcy organów,
- granice okaleczania (amputacja, sterylizacja i kastracja),
- etyczna refleksja nad eksperymentami medycznymi (np. na jeńcach, więźniach, ochotnikach),
- metody leczenia w psychochirurgii czy psychofarmakologii, zmieniające zachowanie człowieka

Etyczna strona prób klinicznych

- trudności z uzyskaniem świadomej zgody, będącej autonomicznym i podjętym ze zrozumieniem charakteru próby, aktywnym przyzwoleniem na uczestnictwo w procedurze,
- zacieranie różnicy między leczeniem a badaniem naukowym,
- zamazywanie odmienności między lekarzem-terapeutą a lekarzem-badaczem

Status moralny ludzkich zwłok

Podejście z szacunkiem do ludzkich zwłok uzasadnione jest tezą, że „coś” z ludzkiej godności pozostaje w ludzkim ciele także po śmierci. Jeżeli nie chcemy poprzestać na nieokreślonym „czymś”, konieczne staje się odwołanie zarówno do filozofii, teologii, i w pewnej mierze do rozstrzygnięć prawnych.

- dotyczy umierania i śmierci człowieka,
- eutanazja (samobójcza, zabójcza legalna),
- ekstremalne sytuacje nieuleczalnie chorych,
- stosowanie aparatury reanimacyjnej,
- dopuszczalność kary śmierci,
- pomoc umierającym

BIOETYKA TANATOLOGICZNA